

EL TEMPS

Els joves del 68 volen consumir una 'revolució de la vida quotidiana'

Crònica d'una ruptura

El doctor en Filosofia Jacobo Muñoz (Universitat Complutense de Madrid) explica quins canvis culturals i de visió política va impulsar el Maig del 68. Opina que l'actual exigència de compliment dels drets humans o la creixent atenció a la qüestió ecològica es poden atribuir genealògicament a la substància reivindicativa del 68.

A la fi de la dècada dels seixanta del segle passat, un fantasma inquietant i imprevisible va estremir Occident: el fantasma d'una revolució protagonitzada per estudiants "antiautoritaris" i grups marginals abocats a la construcció, encara en l'*underground* o ja decididament fora d'ell, d'una contracultura llibertària, capaç d'autodotar-se d'organitzacions i institucions pròpies, contràries a l'injuriat "sistema" i presumptament diferents dels vells partits i sindicats, de la família tradicional i de les institucions educatives clàssiques, no devorables pel mateix moviment. I assumible, en conseqüència, com a anticipació d'una "contrasocietat", d'acord amb l'expressió, que va fer fortuna, de Rudi Dutschke, fruit de la ruptura amb

el vell món i de la capacitat d'imaginació i experimentació vital i cultural dels seus creadors. Molts van ser els seus noms: *beatniks*, *Gammler*, *voyous*, *happeners*, *provos*, *hippies*, estudiants revolucionaris, fills de les flors, *vietniks*, *peaceniks*... I molts els espais emblemàtics de la seva esplendor: de Califòrnia a Milà, de Nova York a Berlín, de París a Amsterdam, de Madrid a Londres. Va semblar configurar-se un nou "subjecte revolucionari" —en absolut coincident ja amb la classe obrera prevista a aquest efecte pel marxisme clàssic— i una "nova internacional". La Internacional dels joves en un món caduc, autoerigits en "forces de la contestació" i decidits a negar-se a assumir aquest paper de "futurs quadres, futurs explotadors i futurs gossos guardians de la burgesia i dels seus paràsits" que, segons el Manifest del Moviment del 22 de Març, donat a conèixer a Nanterre, els reservaven els seus majors, conscients de ser ells mateixos els únics que autoalliberant-se podrien obrir el camí de l'alliberament general. Bé ho deia un dels seus herois, George Harrison: "*No one else can make your change.*"

Aquells rebels que no dubtaven a accentuar els caràcters carnavalescos i festius dels seus crispats esclats van escollir uns mestres tan escassament homogenis en la seva orientació de fons com ells mateixos, cosa que els va dur a conjugar incitacions utòpiques d'encuny llibertari i neohumanista, desenvolupaments antihumanistes tan militants com els de Lacan i la filosofia del desig o els de Foucault, més estructuralista, i propostes de tornada al marxisme genuïnament revolucionari, acollides unes vegades a l'ensenyà de Mae i altres vegades a l'estirada de l'adust teoreticisme althusserià. Marcuse i Agnes Heller, Foucault i Derroca (i, per tant, Nietzsche i Heidegger), estructuralistes clàssics i neoestructuralistes incipients, Althusser i Lacan (i, per tant, els "veritables" Marx i Freud), es van donar cita així en l'autoconsciència teòrica, més afí a la deriva que al sistema, més donada a la retòrica messiànica que a la fonamentació racional d'objectius d'un moviment que a hores d'ara encara desafia els seus intèrprets. I que en el seu moment, un dia que avui trobem sorprenentment remot, va ser titllat d'aventurisme cec

El director de cinema Jean Luc Godard i l'actriu Anne Wiazemsky, llavors matrimoni, en una manifestació del 6 de maig de 1968.

o de mera agitació irresponsable tant per l'esquerra "oficial" com per la gent "d'ordre". Sobre el caràcter en última instància utòpic del 68 —any que fou, per cert, també el de la invasió de Txecoslovàquia i, per tant, el de l'enfonsament del somni d'un "socialisme amb rostre humà"—, certament poc cal insistir. Aquell moviment tan inesperat i atípic com maximalista, tan carregat d'aspiracions "autogestionàries" i tan obstinat a engegar formes noves d'entendre la democràcia i la política —pràctica de les assemblees, presa de la paraula, rebuig de la delegació i de les formes intermèdies— com decidit a consumir la "revolució de la vida quotidiana" amb vista a "canviar la vida", va encoratjar una "utopia radical", la ressonant formulació de la qual va coincidir amb el començament de la fi del sistema teòric i pràctic del comunisme "real".

Fugint de tot economicisme, aquella utopia renunciava a definir i a tipificar l'estructura i el funcionament de la futura societat emancipada mitjançant categories econòmiques, sociològiques o polítiques. El seu únic eix precís era el dels valors bàsics que haurien d'orientar-la: l'alliberament de les forces productives socials, la possibilitat d'apropiació d'aquestes per part de tots els individus implicats, la superació de la divisió social del treball (de la tradicional entre treball físic i individual a totes les relacions de subordinació com

la que durant segles han mantingut entre si homes i dones), el domini de la humanitat sobre el propi procés social de vida, el respecte a totes les minories i el dret a la diferència, el desenvolupament universal de les capacitats creadores de tots els homes, l'emancipació universal... Va ser, en fi, la utopia d'una societat dinàmica sense alienació, com a aspiració que apunta a un valor central i alhora s'identifica amb l'objecte mateix de la construcció/aspiració utòpica. Diríeu, i s'ha dit moltes vegades, que entre el món actual i el del 68 s'obren diferències d'envergadura molt superior al que, donat el pes relativament escàs del temps històric transcorregut, s'hauria d'esperar. I, no obstant això, algunes de les demandes socials més perceptibles avui mateix podrien molt bé atribuir-se genealògicament a la substància reivindicativa del 68. Per exemple, la relativa a la potenciació del moment individual en la formació de la "voluntat general", o a l'exigència d'un respecte estricte dels drets humans, o d'una més gran i més determinant atenció a la qüestió ecològica, o, en fi, a la creixent reivindicació per part de molt diferents instàncies de la societat civil d'una més decisiva intervenció en la gestió i el control d'un estat que es creu convenient limitar, així com, en general, a una potenciació del moment "personal" de la vida.

Jacobo Muñoz